

Katarská cesta: „Paratge”

Paratge (vysloviť paráž) znamená doslova šľachtický pôvod, ale to nevyjadruje ani zďaleka význam tohto pojmu v stredovekej Okcitanii. Tento pojem totiž označoval podstatu toho, čo sa očakávalo, že bude cestou života každého čestného človeka.

Paratge znamenalo celý náhľad na svet, takmer filozofiu, ktorá je natoľko neznáma moderným mysliam dnes, ako bola francúzskym križiakom stredoveku. Toto jediné slovo znamenalo viac ako česť, zdvorilosť, ušľachtilosť, rytierstvo, alebo dobrú výchovu, i keď sa naše ponímania cti, zdvorilosti, ušľachtilosti, rytierstva a dobrej výchovy dotýkajú významu slova paratge.

Obsah tohto slova ďalej predpokladá prítomnosť rovnováhy, prirodzeného poriadku, a spravodlivosti. Paratge nebol pojem výlučne známy Katarom. Gróf z Toulouse ho mohol použiť v písme pápežovi, aby mu pripomenul aké konanie sa očakáva.

To, že angličtina pozná slabý odvar tohto slova v podobe výrazu peerage (vysloviť pieridž), teda šľachtický pôvod, je vďaka tomu, že okcitánsky jazyk bol materinským jazykom mnohých v Anglicku, včítane dvoch kráľovien (Eleonóry z Akvitánie a Jánovej manželky Izabely) a jedného anglického kráľa, Richarda I.

K obsahu pojmu paratge sa inde vari najviac približuje staré Egyptské slovo Ma'aht – čo je ďalším pojmom, ktorý je ťažko preložiť, pričom obsahuje ponímanie toho, čo je správne a spravodlivé, vesmírnej rovnováhy a prirodzeného poriadku, spojené s pocitmi spokojnosti, radosti a svetla. (Ma'aht sa sústredilo do bohyně, spojenej s neskoršími kresťanskými pojmami neba a pekla.) Okrem katarstva sa v modernom svete k týmto hodnotám približujú východné filozofie: jin-jang, budhistické ponímanie karmy, a predstavy toho, čo tvorí skutočné, nehynúce hodnoty.

Používanie slova paratge bolo rozšírené v okcitánskom písme a kladie sa naň veľký dôraz v baladách trubadúrov, čo vidieť hlavne v Speve o katarských vojnách. Ak sa vedelo o mužovi, že svojimi činmi uctieval paratge, tak sa vedelo o ňom všetko, čo bolo treba o ňom vedieť, a ak sa vedelo, že niekto prejavoval opovrhovanie voči paratge, viac o ňom tiež nebolo treba vedieť.

Tu je príklad slávneho obvinenia mŕtveho vodcu križiakov, Šimona de Montforta, s odvolávkou na epitaf na jeho pôvodnej hrobke pri katedrále Saint-Nazaire v Carcassonne. Pôvodná rytina písma je už nečitateľná, ale vie sa, že epitaf popisoval Šimona ako svätca, ktorý sa dostal na nebeský trón, a teší sa z božej odmeny za jeho pozemské skutky.

Na tému cirkevného ospevovania Šimona Montforta, ktorý zapríčinil smrť mnohých:

Epitaf vraví, tým, čo ho vedia čítať,
Že on je svätcom a martýrom,
Čo bude opäť dýchať,
S plodmi nesmiernej radosti ktoré si vyslúžil,
S korunou na nebeskom tróne sedieť bude.

A ja som počul, že tomu tak má byť,
Ak zabíjaním a krviprelieváním,
Stratou Duší, a velebením vraždy,
Poslúchaním zlých príkazov a podpaľačstvom,
Decimovaním šľachetných mužov
A vierou, že *paratge* je na smiech,
Drancovaním krajiny a preukazovaním pýchy,
Hromadením zla a konaním proti dobru,
Masakrovaním žien a malých detí,
Vedie cesta k Ježišovi na tomto svete,

Potom Šimon nepochybne sedí v nebi,
So žiarivou korunou na jeho hlave.

Inde spev [strofa 147] hlási, že Šimonova smrť naplnila svet svetlom a umožnila návrat *paratge*.

Ak je ťažko v súčasnom jazyku popísať význam tohto pojmu, ešte ťažšie by ho bolo s odstupom storočí zadefinovať. *Paratge* je takmer nehmotná látka, ktorá prestupuje vesmírom. Môže rásť, alebo sa zmenšovať, a môže aj vyhynúť. Môže dosiahnuť vyšší stupeň, môže sa oživiť, a môže sa zneuctiť.

Strofa 137 a strofa 141: O porážke kráľa Petra II z Aragonu a Raymonda VI z Toulouse v bitke pri Murete v roku 1213 –

...Ochudobnil sa tým svet, nik nech o tom nepochybuje, lebo to bol koniec *paratge*, ktoré prestalo byť hodnotou a pojmom. Tým sa zneuctila a zahanbila celá kresťanská spoločnosť. ... Ponižilo sa všetko, čo je obsiahnuté v kresťanstve a celé ľudstvo.

Niektorými črtami by sa človek, ktorý uctieval *paratge*, dal prirovnať k dokonalému rytierovi a k ideálnemu čestnému a ohľaduplnému človeku. Anglickému kráľovi Richardovi I koncept nebol neznámym – sám pochádzal z Akvitánie, bol synom Eleonóry z Akvitánie a vnukom Wiliama IX, prvého trubadúra. Plynule hovoril okcitánskym jazykom a nepochybne si uvedomoval a vážil *paratge*. Sám bol trubadúrom a vysoko uctievaným mužom svojho času. Ešte aj jeho moslimskí nepriatelia ho volali Melek Ric – Skutočný Kráľ.

No Richard nebol najväčším stelesnením ideálu *paratge*. Dvaja muži, ktorí sa podľa mnohých západných historikov považovali za tých, čo najvernejšie preukazovali *paratge* vo svojich činoch, žili v tom istom čase ako Richard I, a obaja ho poznali. Jedným z nich bol William Marshall. Druhý bol Al-Malik al-Nasir Saleh ed-Din Yusuf, lepšie známy pod menom Saladin. Obaja sa preslávili svojim osobným vzorom chovania a oboch uctievali aj ich nepriatelia. Richard I si ich vysoko vážil oboch, napriek tomu, že strávil roky svojho života v bojoch so Saladinom a raz bol prinútený požiadať Williama Marshalla o útulok.

Jeho kresťanskí nepriatelia ho uctievali: Saladin

Pri jednej slávnej príležitosti, keď videl, že v boji prišlo k usmrteniu koňa pod Richardom I, Saladin mu poslal druhého. Vie sa, že Richard ponúkol ruku svojej sestry Saladinovmu bratovi. Niekoľko jeho kresťanských nepriateľov mu prejavilo svoju úctu udelením titulu čestného rytiera.

Priezvisko Williama Marshalla bolo odvodené z názvu jeho pozície. William, ktorý bol mladším synom v rodine, sa stal vari najšľachetnejším bojovníkom svojej doby a maršalom (najvyšším veliteľom vojska) Henryho II. Do úlohy rytiera zaúčil aj Henryho, mladého kráľa, a údajne to bol on, kto Henrymu formálne udelil titul rytiera. Bol to tiež William, kto odmietol zabiť rebelujúceho Richarda, v čase keď mal na to prostriedky a príležitosť.

Piati králi, ktorým Marshall slúžil boli - Henry II, Henry mladý kráľ, Richard Lvie Srdce, Ján, a Henry III. Pred svojou smrťou v roku 1219, mu poverili úrad vládca Anglicka v mene kráľa - dieťaťa, Henryho III. Na jeho smrteľnej posteli Williama prijali do rádu Templárskych Rytierov.

Hore uvedený článok bol prebraný v skrátenej podobe zo stránky
www.cathar.info

Autorom je James McDonald

do slovenčiny preložila Corascendea,
Katarská Parféta

Testament Katarov

www.dhaxem.com

© 2011 – 2015